

**Saarõ Evar käve Lätist
võro kiilt otsman**

Kae lk 2

**Võromaa kihlkunna:
Põlva**

Kae lk 3

**Ruitlanõ rehkendäs
suuri arvõ kokko**

Kae lk 4

Ämariku juttõ raamat

Uma Lehe minevääastadsõ jutuvõistlusõ võitjal Ämariku Vollil (70) om vällä tulnu edimäne raamat, vigurijuttõ kogo «Võlsi-Juss ja joodik lehm».

Raamatun om vana-ao vigurijuttõ, midä autor om kuulnu uma vanaimä käest, latsõ-ian juhtunuisi asjo sõa-aost vai päält sõta ja Vinne ao nallõ kah.

Raamatun om 41 juttu, noidõ siän Uma Lehe jutuvõistlusõ võidujutt «Surnu-

kuurih», viil saa lukõ tuust, kuis Eesti aigu põdraga paa-disõitu tetti, kuis Ämarik mõtskuldiga sceneh käve, Stalini aol peetüst hanša-jahist ja pallõst muust esierälidsest.

Raamadu omma toimõndanu Harju Ülle ja Hao Paul, pildi ja kaasõ tshkend Plat-si Liiso. Seo nätäl piäsi Ämariku raamat jõudma Rāpinä,

Põlva ja Võro raamadupuuti müüki kah.

HARJU ÜLLE PILDİ

Arvada umbõs niimuudu küdseti leibä kiviaol.

Saarõmaa leibä ostõti laadu pääl häste, a Võromaa leibä silmä es nakka.

Hartsmäe pernaanõ Helgi opaš, kuis tetä rosinaleibä.

Varas vei sildi «Vana Võromaa»

Laatre-Antsla tii päält om kaoma lānnõ «Vana Võromaa» silt, sildivargust nakkas uurma politsei.

26.06–09.07 ao seen kaonu «Vana Võromaa» silt olf Antsla vallan, Laatre 9,6 kilomiitret Antsla poolõ, sammu postõ ot-san Võro maakunna sildiga (tuu om alalõ). Et sildist oli paiga pääle jäänü vallakruvidu mutri ja poldi, sis om arvada, et sildi vei är varas.

«Sääne sildivargus om väega esieräline,» kõnõf Lõuna politseiprefektuuri avaligõ suhtidõ juhtjaspetsialist Lillemäe Ave. «Minevääasta varastõdi külh avaligu kiirusmõõtmisõ silte ja pidimi neo lõpus kettega kinni pandma, mõni erävaldusõ silt om kah minemä viid, a

säänest vargust mälehtä-i. Ku varga kätte saami, kūsümi kimmähe, mink jaos tal seod silti vaia lāts – ta ei olõ jo esiki kallist metallist.»

Kaonu silt om Võro seldsi uma. Vahtsõ sildi pandminõ lātt masma mitu tuhat kruuni.

Ku kiäki tiid varast vai avitas sildi üles löüdä, sis luvta Võro selts avitajalõ vaiva-taso.

Lillemäe Ave ütēf, et nii kalli sildi vargus om kriminaalkuritego: karistussäädü-tigu §199 perrä uut varast kas trahv vai eski vangimaja.

25 «Vana Võromaa» silti panti vällä katõ kuu iist, noidõ pruunõ siltega tähüsted i är aoluulinõ võro keele- ja kultuuripiir.

HARJU ÜLLE

Tulõ põllumiichi päiv

Puulpäävä, 19. hainakuu pääväl tulõ Võro lähkül Navi külän joba viies Võromaa põllumiichi päiv.

Nigu iks, näüdätäs ka seo kõrd vahtsit massinit, om

kündmisvõistlus, maitstas maasüüke ja kõnõldas põllumajanduspoliitigast.

Päiv nakkas hummogu kell 10 ja ettevõtmiisi om õdaguni vällä.

UL

«Mino Võromaa» võistlusõ parõmba kirotaja saiva avohinna. Neläpäävä, 10. hainakuu pääväl kutsõ Võro instituut umma aida kokko neo koolilatsõ, kiä kirodi 21. kõrda peetüle võrokeelitside kirätoie võistlusõlõ parõmbit juttõ ja luulõtuisi. Jaeti avohindu ja kaeti parõmbist toiest kokko pantut raamatut «Tähekipõn ja kuumuro».

HARJU ÜLLE jutt ja pilt

Pidolidsõ saiva leeväst väke

PEEDOSAARÕ KAISA

Kuimuudu saa säändsel hariligul ašal nigu leib vägi olla? Et siski om, tuu sai ma selges suurõl folklooripidol, midä peeti Võro liinan 10.–13. hainakuul.

Võro folkloorifestivaalil olf nätä hulga tunnõtuisi inemiisi ja tull mõtõ küssü, et kas nimä iks esi kah leibä söövä vai kitvä niisama ütēn, et leeväst saa väke. «Ma ülepää koton saia ei süü, ma olõgi õnnõ leeväsõbõr!» kitf

Võro liinapää Kõosaarõ Kersti naarulidsõlt. Siski tull tal tunnistä, et peris esitettüt leiba sei tä kümme aastat tagasi, ku imä taad küdsi.

Koorijuht, «Uma Pido» kuurõ üldjuht Otsari Silja ütēf ašalõ vällä, et timä koton leibä ei süü – om rohkõmb sepigusõbõr. A kūsümisele, et kuna tä viimäte esitettüt leibä sei, olf vastus kipõ tulõma: «Eelä (10.07 –UL) õdagu, ku festivaali val-lategemiskontsõrdil Hilaroga lava päält tullimi, olf pernaanõ meile leevä tennü. Saimi hääd lämminõ leibä süvvä.»

«Jaanipääväl seimi umatettüt

leibä, lihha kah suitsutimi mano. Mi perrel om tihtsäle umatet leib lavva pääl.» selef Võromaa kutsõhariduskeskusõ hotellin-dusõ oppaja Veeroja Eda.

Võro folkloorifestivaali pääkõrraldajal Laursoni Piitrel nii häste ei lāä: «Esitettüt leibä saa väega harva. Süü poodi-leibä. Kõgõ rohkõmb miildüs Naabrimehe leib.»

Käve ka Saarõmaa pekri leti man uurman, midä sis ināmb ostõtas – leibä vai sis šerbette, saia ja muud magusat kraami. Leevānaasõ Lemberi Helmi ja Kitsemetsa Annika ütli nigu

ütēst suust: «Kõgõ minc-vāmb kaup laadul om iks leib!»

Ja egä tuu esi leevātegemine kah nii rassõ olõ-i: Võro leevāmeistri Metsla Valve joudsõ tuu katõ minodiga selges tetä. Tälle hindāle miildü kõgõ ināmb latsõpõlvõ-lihaleib: «Võeti ümārik vorm, sinnä sisse panti leevātainas ja taina sisse kākiti är lihakuubi. Oi, tuu miildü meile, latsilõ, väega!»

Ja ma viil imehti, kuis saa leeväl vägi olla. Saa külh ja määne vägi viil!

Varbusõlõ tahetas tetä tii-ilm

ALLASÕ TIIA

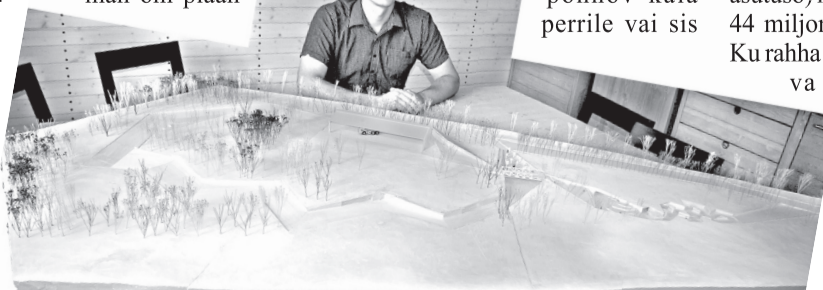
Suurõtiimuusõumil om plaan ehitä Varbusõlõ pia 1,4 hektāri pääle umma-muudu (maa)ilm, kon saa tiid piten kõndi õkva nigu vanast aost seoilma-aigu.

Mõtõ om sääne, et üte kilomiitre pääle tetäs sääne tii, miä nakkas pääle nigu harilik nurmõvahetii, edesi saa seost munakivi-, ruusa- ja lõpus asfaltbetooniiti.

Tii viirde pandas viil Valkla kõrdsi edesain, 1960. aastidõ peräõtsa bendsujaama paviljon ja muud esierälid.

5–12aastadsõ latsõ saava liiklusliinan manguautidõga ümbre kārõta ja 3–10aastadsõ uma platsi pääl vikurvändä-rata pruuvi.

Tii-ilm luumisõ man om plaan

RAHMANI JANI PILT

Rääski Mairo näütäs maketi päält, määne tii-ilm Varbusõlõ tetäs.

ka Tilleorg kõrda tetä.

Muusõumi direktri Rääski Mairo selet, et niimuudu saa inemiisile häste elävält aoluku tutvambas tetä. Innekõkkõ olõs tuu tii-ilm põnnõv kaia perrile vai sis

sõpuru tsõõrilõ. Tii põhaligus läbikāumis-kaemisõs kulunu uma kats-kõlm tunni.

Tii-ilm makett om valmis. Süküskuus saa selges, kas EASi (Ettevõtõlusõ arõndamisc tsiht-asutusõ) käest saias tii-ilm jaos 44 miljonni kruuni curorahha. Ku rahha antas, naatas timahava sügüse chitāmā ja

tii-ilm saa 2010. aastaga suvõs valmis. Edespiten taht muusõum ka parhil-last suuri massinidõ majja suurõmbas chitā ja tetā mano vāno massinidõ restauriir-mistüükua.

Vana Võromaa

PÕLVA KIHlkUND

Miä om lõõtspill?

Võromaal ja muialgi Eestin mõtõldas lõõtspilli all päämidselt Teppo-tüüpi pilli. Eesti lõõtspilli esäs peetas Põlva kihlkunna Loosu külä miiste Teppo Augustit.

Samasugudõ süstemiga pilli (üte nupu all om kaks esisugumast hellü) om ilman pallo. Kiä om pruuvnu suupilli mängi, tuu tiid, et tuujaos om vaia sisse vai vällä hingäda. Lõõtspilli man käü tuu asi sammamuudu, õnnõ suu asõmõl pruugitas lõõtsa – toukat ja tõmbat. Om olõman 1–4-rialiidsi pille: tuu tähendas, ku pallo esisugumaidi ritu ja helistikõ viie kimmises om.

Lõõtspilli aoluku saa kimmämbält kaia aastast 1821: sis tetti valmis edimäne suupill. Säält edesi naati tegemä mitmõsugusit pille, kon suupillistõstemile panti mano lõõts ja sõrmlavva. Tuu, mismuudu omma pillil keele scen (kas üte nupu all om kats vai üts helü), andki tiidmise, kas tuu om lõõtspill vai määnegi muu lõõtsaga pill.

Arvatas (kimmäle tiia-i kiäki), et ütsikit lõõtsapille oll 19. aastagasaa keskpaigan ka joba Eestimaal. Aastagasaa lõpun oll lõõtspill joba tunnõt: pille sai telli pillikataloogõt. A kõik es jõvva hindäle pilli telli. Nii naati ka esi pille tegemä.

Ka Teppo Augustilõ puttu kõõpäält näppu üterialinõ vabrigupill. Tuudaigu olli pilli kehvakese ja pilli remontisõst-kõrranhoitmisõst pidi esi pallo tiidmä. Teppo sääds tuu pilli timmi – pille timmi säädmist peetas Augusti «nokias».

Nii naas August jo 12aastadsõlt pille hellü pandma ja kõrran hoitma. Edimädsõ uma pilli tekk August 15 vai 17aastadsõn. Tuu oll kolmõrialinõ. Pilli arõni edesi ja tulõmusõs oll kolmõ kooriga nellärialinõ lõõts.

Sada aastakka tagasi oll Teppo-tüüpi (parhilla nimmatas kõiki cesti lõõtspille, miä tettu Augusti pille perrä, Teppo lõõtsus) pill valmis.

Vabrigu pillest hoit näid lahun käredämb helü, miä pand vere kiimä ja jala tandsma, illos vällänägemine ja kimmäs korpus. Eesti lõõtsõ omma nii kimmä, et võit vai pääl istu – midägi ei juhtu. Kõnõldas, et ku Teppo tett pill ütškõrd järve sattõ – kalamehel oll pill ütõn – sõs päält kuivamist sai pilliga edesi mängi. Kas tuu nii oll ei tiia. A tiia, et Teppo tettu pilli väega kimmä olli ja näide perrä omma pallo mehe pruuvnu sama hää pilli tetä. A õks himostõdas Teppo pille sconiaoni kõõg inämb.

Võromaa inemine tiid, määne mi uma lõõtspill om ja om tä üle uhkõ. Lõõdsamiis om oodõt külaline. Midä inämb päaliina poolõ, tuud võõramb taa pill om.

Hääd miilt tege tuu, et inämb nuuri mäng lõõtspilli: mängitas muusigakoolin, võetas mõni vanõmb lõõdsamiis oppajas vai mängitas esi, umactte.

LAUBE KADRI, lõõdsamängjä

Massinamiis Vardjalt

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee

Põlva kihlkund om rikas kõvva põllumiisi poolõst: Mustingu Raivo Kiuma küläst, Timmi Mart Navilt, kõva firma om Peri POU jne. Näide kõigi käest võtt oppust, pand uma tarkusõ mano ja hoit kodokandi maaello ka Vardja massinaütistü, mille üts juht om väsumäldä tüümurdja Villemsoni Andres (40).

Andres tulõ tüükuast massinidõ vaihõlt vällä ja näütäs kõõpäält ütistü vahtsõt Massey Fergussonni (kallis vällämaa traktor, massõ 1,6 miljonni ja om parla viil liisingu uma) ja seletäs, et kolmõ aast iist sai ka üts Valtra ostõtus – vannu Vinne Belarussõga ei tulõ inämb kuigi vällä. Vahtsõnõ massin ei mürise nii kõvva, om hulga mugavamb ja miä päätätsä: ütsaasta künd pia ütõndä kõik ütistü nurmõ är, väiku Belarussi õnnõ aviti tsipakõnõ ütõn.

Vardja massinaütistül sai ilda aigu 15 aastakka täüs. Elo ja tüü käü ütistün niimuudu, et haritas põldu (ütistül om umma ja rendimaad kokko 1258 hektärr), peetas 185päälist nüssilehmi karja ja 200päälist nurkarja. Tüüd tege 35 inemist, a ütistü osanikkõ om hulga, Andres mõista-i arvu pääst üteldä.

«Kõõg tähtsämbä omma inemise!» om Andrese päämine tarkus massinaütistü juhtmisõ man. Tiia-i kas tuuperäst, a Andres ja timä esä August omma uman kandin avustõdu mehe. «Vana maamiis!» ütles Andres uma esä kotsilõ, kiä esi inämb traktoriruuli istu-i, a avitas ütistüt nõvva ja jõvvuga, kuis saa. Kolmas miis avitas kah ütistüt juhti – Tagla Ülo.

Vardja ütistü müü päämidselt piimä – Põlva Piimäle. Hind om kuis kunagi, parhilla mass cliitpiim 4500 kruuni tonn,

HARJU ÜLLE PILT

Villemsoni Andres ütles, et vahtsõnõ Massey Fergusson jõud ütõndä kõik põllu är kündä.

edimädsõ sordi piim 4000.

Andres kaibas, et väctüse ja kütte hind om joba perädu suur ja arvada om, et tuu olõ-i viil lagi. «Kompleks om joba üle 9000 krooni tonn, inne oll 3000–4000 ümbre,» ütles tä. «A ku väctüst ei panõ, sis ei saa kah midägi!»

Ütistü nurmi pääl kasus raps (227 ha) rügä, kesev, nisu (kokko 711,5 ha), ja haina tetäs kah. Suurõmb jago viläst lätt söödäs, ku häste lätt, müvväs ütõjago söõgiviläs kah.

Vahtsit massinit tohe-i esi näppi

Andrese vitä om ütistü tehniline puul ja hindä sõnnu perrä om tä seoga sconiaoni toimõ tulnu. Tuu tähendas, et suvitsõl aol om tüüd varralgõst ilda õdaguni. «Kõnõldas, et ti tüküti hinnäst tüüga är tapma.» Andres ei mõistaki tuu pääl kõrraga midägi vasta üteldä. Peräkõrd arvas: «Ku olõt tüül, sis piät iks tegemä!»

A tüül om tä ollu hindä sõnnu perrä jo poiskõsõst pääl: edimädsõn klassin naas kõplamisõga pääl, sis massinidõ ümbre luusma. Opsõ Tihemõtsa

sovhoostehnikumin mehansiirmist ja veidü om massinit, millest timä mudsu üle ei käü.

A noid kõõgõ vahtsõmbit massinit toheki-i Andres garantiiaol esi näpmä minnä: ku midägi jukõrdama nakkas, tulõ kutsu tuu margi pääl eräle vällä õpnu teenindüse-miis. «Lääne massinil om iks elektroonikat väega pallo, sa ei saaki kõkkõ tuud tiidä, mis sääll kõik om,» om Andres sändse kõrraga peri. A kõhvitsõs pääd ja ütles, et teenindüse-mehe nõudva jäl kõvva rahha.

Parhilla om Ecsti firmaumaniõ siän moodun ummi ettevõttit suurilõ vällämaa «kosilaisilõ» är müvvä. Villemsoni Andres ütles, et ka näil om nii-üldä «kosjan» käütü. «A sconiaoni om otsutõt, et mi ei müü,» ütles tä. Tüülidse omma jo pia kõik uma kandi inemise, kuis sis näid niimuudu võõra kätte jättä?

Vardja ütistü palga muidoki Ecsti keskmädseni ei küünü. A hää om tuugi, et inemine saa uman kodokandin ellä ja lähküle tüüle kävvü. Nigu egäl puul, om ka Vardjal tüüjõuga hädä: näütõses vahtsit välläõp-

nuiis lehmänüsjit naisi olõ-i koskilt võtta.

Miihitüüga nii suurt hätä ei olõ, a nuuri mihi õks mano ei tulõ. «Noorõ kaesõ iks kõik sinnä liina poolõ ja piiri taadõ!» ütles Andres. Täl hindäl kah kahõs latsi ei olõ, kiä võinu esä mant massinatüüd õppi. Mille noorõ maalõ ei jää: palk om väiku ja miä eski tähtsämb – seo ilma ao noorõ tahtva umactte ellä. Ku olõs uma maja, ollu tuu kodokanti jäämise man kõva präänik.

Laheda rahvas om tüütegiijä rahvas

Kas Andres om elo ja tüüga rahul? «Piät lepmä, tõisildõ ei saa,» om timä elotarkus. «Ku tõisiga kõrvuusi kaia, ei olõki asi nii hull.» A võrdlõja om tä kõva: Põlva, Peri ja Väimälä miihiga om täl hää läbikäimine, ütõn arotõdas, kas määnegi massin tasõs är, midä ja kuis võinu parõmbidõ tetä. A ütõndä saa-i midägi parõmbas muuta, tuud tiid Andres häste ja kitt jäl ummi inemiisi: «Laheda rahvas om ütõ tüütegiijä rahvas!»

Pedäjä ja vapikuus

SAARÕ EVAR

Põlva kihlkunnan om silmä jäänü, et tii veeren om vannu pedäjit viil kõõgõ roh-kõmb alalõ. Nurmõpedäjä kasuma jätmine om vana kommõ, mille periolõmisõst kiäki midägi õigõlõ kirotanu ei olõ.

Ku kaia Ivan Šiškini maali «Rügä», sõs tuu 19. aastasaa Vinnemaa pildi pääl om rüanurmõn viil hulga vannu pedäjit pistü. Noist sai maapidäjä tõsõ tsõõri toodangut: puu oosõn elunõvidõ mehitside mett.

Ka Karjalan tettüisi sõõrupalutamisõ pilte pääl om nätä, et ütõsugu suurõ pedäjä omma sõõru pääl kasuma jätedü: matal tuli näile hätä es tii ja nimä kah villä väke är es võta.

Arvada säändsõst vanast kombõst om peri cestiaigsõ Võromaa talumehe mõtlõminõ,

et nurmõpindre pääl kasuma nakanut pedäjät ei piä maaha raguma. Mälehtä, ku kahju oll vanaesäl, ku sovhoosi traktor oll mi Rehemeäl noorõlõ pedäjäle sälgä ajanu.

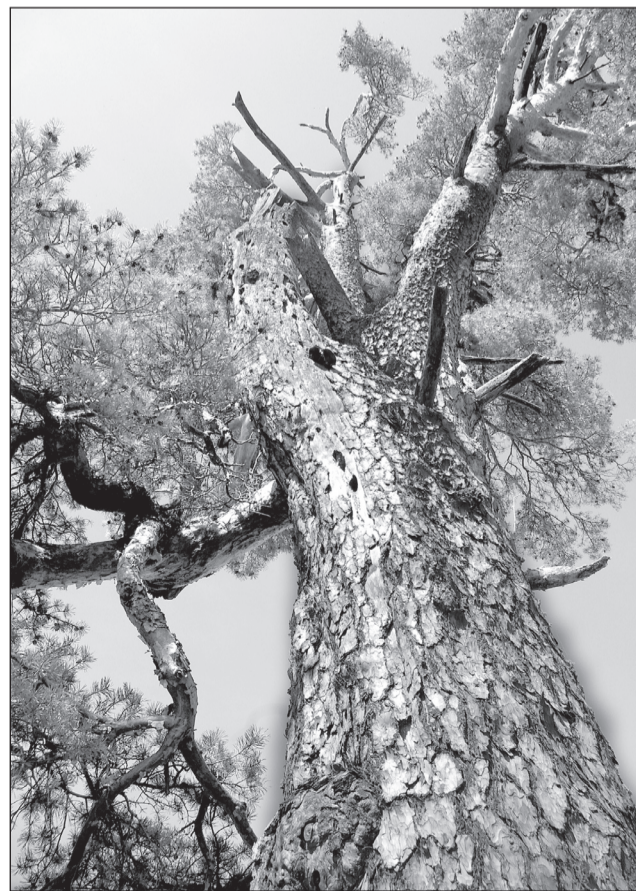
Parisalu Heino Rāpinä kihlkunnast Väiku-Viirksust kõnõf sõa-aost peri juttu – ei mälehtägi, kummast täl juttu oll, vindlāisist vai sakslāisist –, a nuu ulli ollõv tahtnu Kaharat pedäjät tii pääl maaha laskõ, et vāindlasõ tiid kinni panda.

Olli sullõ-mullõ saega kolmandigu puud läbi lõiganu, a sõs nakaas näil nii kipõ, et Kahhar petäi jäi iks pistü ja om kahhar täambädseni.

Arvada, et nuu olli iks sakslasõ. Saksa aigu kattõ Võro liina vapikuus kah Kapstamäe päält är. Kiäki oll tuu hindäle küttes tennü.

HARJU ÜLLE PILT

«Karo kakutu petäi» Kiuma-Kuurvere tii veeren.

Puuminõ

ÄMARIKU VOLLI

Edimäse Eesti aigu elli Petseri veereliinah üts vikurvänt miis uma naasõga. Tuu miis oll küländ hüü viinamiis. Vanah iäh oll timäl veiga pallo krutskit selgest saanu ja ka viin oll magusast länü.

Tuu päiv tulf timä koskilt haigõ pääga kodo. Nakaš naasõ käest rahha nuiama. Naanõ oll timäl veiga hoolõlinõ ja kipõ tüüd tegemä, kofas ja hoif kõik sendikese alalõ. Naanõ pidi õks hindä jaost ka tsiapõrsa-kõist ja kasvaf aiah kõik juurvilä. Sügüse käve tallõh tüül, tiine ka tsialõ talvõst kardohka.

Vanamiis tiidse, õt naasõl om väikene rahatagavara, a naasõ käest oll viinarahha võimalda saia. Miis ütelf sõs, õt timä koolõs pohmelli kätte är. Naasõ süänd tuu ülepää õs liiguda. Miis ütelf suurõ nuiamisõ lõpõtusõst, õt timä lätt ja poosõ hinnäst üles. Naanõ hõigas süümetävvega takast perrä, õt ammuki võinu joba puvva.

Naanõ toimõnd ummi tegemisi ja õs panõ tähelegi, õt miis oll jo jupikõnõ aigu kaonu. Aig oll nii kavvõlõ joudnu, õt oll vaia õdagust süvvä tetä ja naanõ läts aida mano liha perrä. Nii ku aidaussõ vallalõ tougas, nii kõrraga näkk, õt miis ripnõs kabla otsah.

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

Naanõ hiitü veiga är, pand suurõ rüükmisega keskliina poolõ juuskma. Kutš terve tii kõiki appi. Tuu rüükmise pääl karaš konstaabli kotost vällä, pidi naasõ kinni ja nimä lätsi üteli kodo tagasi.

Ku nimä aita astõ, näi sääll naabrinaist meelemõistusõlda põrmandu pääl pikäle maah, lihatükü põllõ seest vällä sadanu. Konstaabli õs mõista äkki, kumba avita. Võtf siski karmanist nuhutuspõiretuse ja tusaš naabrimutlõ nõna ala. Mutt tekki silmä vallalõ, kai nigu ullimiilne ümbretsõõri, karaš üles ja pand kodo poolõ pakkü.

Konstaabli läts kergoga puudut maaha lõikama. Vanamehel oll suur hapõn ja pikk

hius. Konstaabli kai, kuis tulõ lõigada, ku üteliõrraga puudu ütelf: «Kac, õt kaala sisse ei lõika!» Konstaablikõnõ hiitü ka veiga är. Tundsõ, kuis tagomadsõst mulgust tulf midägi lämminõd pükse sisse ja nakaš siiri piteh alla juuskma. Üte lõikõga oll kabõl läbi lõigat. Katõ rasõhusõ all läts pink ümbre, mõlõmba mehe olli põrmandu pääl unikuh. Konstaabli õs üteli pääl «kuraadi» midägi. Karaš üles ja läts joosuga minemä.

Tükü ao peräst tulf konstaabli tagasi ja nakaš kõgõ juhtunu kotsilõ seletüst nõudma. Laof paprõ lavva pääl ja nakaš protokolli kirotama.

Tulf vällä, õt sis, ku pernaanõ rüükmisega minemä juusk,

läts naabrinaanõ kaema, õt mis sääll aidah juhtu. Timä näkk, õt lihatõrd om ilma valvõlda. Tahtminõ oll suur, tuu õs tähendä midägi, õt peremiis ripnõs kabla otsah. Naabrimutt marsõd tünnü mano ja nakaš lihatükke põllõ pääl ammutama. Sis ütelfi peremiis kabla otsast: «Okse, jätä õks puhtidõ jaost kah lihha!» Sis Okse är minetki.

Konstaabli kullõl ka tõõsõ asaosalisõ üle ja täüt paprõ är. Vanamehe võtf tä kõrraga üteli ja vei soolaputkahtõ, a naabrinaasõlõ ütelf, õt viil kaes, midä timäga ette võtta saasõ. Asi lõppi tuuga, õt vanamiis sai kuus kuud türmi ja naabrinaasõlõ anti kolm kuud.

Tuud ei olõ kimmäl!» oll timä lämni soovitus.

Võro kiil

Võromaa vanaimäle tulf suvõs küllä latsõlats Tafnast. Vanaimä tahtsõ, et lats opisi ka võro kiilt: tuujaos ostõ tã eski võrokeelidse aabidasa.

Lats lugigi hoolõga. Asi laabu: egä pääväga sai «vana-

imä kiil» selgembäs.

A ku tä joudsõ sõnnoni «kiiki muu», küsse tä vanaimä käest, midä tuu tähendas.

Vanaimä jäi mõtlõma, kuis latskõsõlõ nii selletä, et tuu arvo saa.

«Tuu tähendas: kuri lehm!» kilgas teräde taibuga latsõlats viil inne, ku vanaimä suu valla tekki.

Rahha saa iks rahva käest!

Eesti elo om rassõ. Valitsusõl om viil rassõmb aig: õkva sai rahakotti kolmõ miljardi krooni jago kokko tõmatus, tulõvaasta om vaia lõüdä vapa rahha, midä kärpi – kümme miljardit kruuni. Kost seo raha lõüdä?

Valitus tege näo, et mõtlõs, kost võtta, a vastus om lihtsä: kellegi tõsõ käest pääl massumasja nigunii võtta olõ-i.

Miljard om harilik arv 1 000 000 000. Kümme miljardit om sis 10 000 000 000. Eestimaal elli aastagavaihtusõl 1 340 935 inemist. 10 000 000 000 : 1 340 935 = 7457,5 kruuni. Nii pallo sõs tulõgi egäl cesti inemisel tulõvaasta ökonoomita!

Mahlakuust pääl om meil rahvapins 1913 kruuni ja 14 senti kuun. Aastan tege tuu kokko 22957,68 kruuni. Arvami 7457,5 kruuni mant är ja saami rahvapensionäri tulõvadsõ aasta sissetulõgi, 15 500 kruuni. Tuu tege 1291 kruuni kuun.

1291 kruuni om peris hää raha. Ku rahvapensionär veidükese mõtlõs, saa tä tuuga toimõ kühl. Mõtsast saa mustikit ja maasikit, siini, jänesekapstast. Ojast saa särge püüdä, tii veerest saa massinidõ ala jäänüisi kährikit, rebäsit ja siile kořada. 1291 krooni iist kuun või puhtalt leibä osta, kolm pätsi päävõn, sõõge hinnäst vai lahki.

RUITLASÕ OLAVI, potipoliitik

Pidäge pensionär eläjit. Ku lammast vai lehmä ei jõvva pitä, pidäge kassõ! Kassi kasusõ esi. Piät sõs jõulu aol hani potin olõma? Kass kõlbas kah! Ja ku esi ei viisi eläjit kasvata, võta varõpaigast puhas ja vaksincerit elläi, sääll om näid nii pallo, et jakkus.

Rahvapensionär saa viil ummi matussidõ pääl ökonoomita. Mink jaos rahvapensionäriile uma havvaplatš? Võtkõ kamp pensionääre kokko, kutskõ kopp ja laskõ ütine haud kaiba. Saa pallo odavampa...

A ku pensionär mulisõma nakkas, nõstami pinsivannusõ 103 aasta pääl. Jäl tulõ vapa rahha nigu muta...

Latsi pääl saanu kah kokko hoita. Tuu väiku lats taha-i tege ligult muud ku tissi. Imäpalgast maaha, tissi omma immil täveste muidõ käen.

Üte vangi üllenpidämine euroopaligun kinnimajan mass massumasjalõ 16 000 – 17 000 kruuni kuun. Eestin om pia 3500 kinniistjat. Laskõ nä kõik vallalõ ja õkvalt saa priis 5,7 miljardi krooni ümbre.

Ma ei näe kuikumuu, et kümnet miljardit kokko hoita es saanu. Ku vaia, hoiami 20 miljardit. Saatkõ haigõkassa lakja: Eesti ütiskunnalõ olõ-i vaia haigit inemiisi, rõhku tulõ õks terveid inemiisi pääl!

Kuuluda

Timahavanõ **KAIKA SUVÕLILIKUUL** peetas 8.–10. põimukuu Karula kihlkunnan Kaikal. Kae kava www.wi.ee, teedüs 5344 1780 (Treimuthi Tea).

Müü

Ullipallõ ilosit **MUROTRAKTORIT** huippu hää **HINNAGA!** www.raider.ee, tel 513 1511 (Elar).

Karula kihlkunna sugupuio näütüs

8.06–21.09 Karula rahvusparki looduskeskuseõn Ähijärvel iispäävast nellapäävani 8–17, R–P 10–18 (süküskuust 10–15) Näütüse jaos saa kraami pakkü nikani ku 4.08 Teedüs: Hinni Maimu, tel 5190 9744, hinnmaimu@hotmail.ee

Tossu Tilda pajatusõ

Tähtsile inemiisile küllä

Kingitüisi puuti tulf väega piinü provvakõnõ suurõ murõga: «Meid om tähtsile inemiisile küllä kutsut. Ei mõista midägi kinki, näil om jo kõik

olõman! Kõik, kõik!» hädälõd provva.

Tä ütelf ka külläkutsja nime. Oll küllh tunnõt inemine – Võro liinan vähembält.

Kingitüsepoodi noorik es olõ kah suu pääl sadanu: «Sis võtkõ kätte sukavarda ja kudagõ kuvvõ varbaga sukk.

Latsilõ

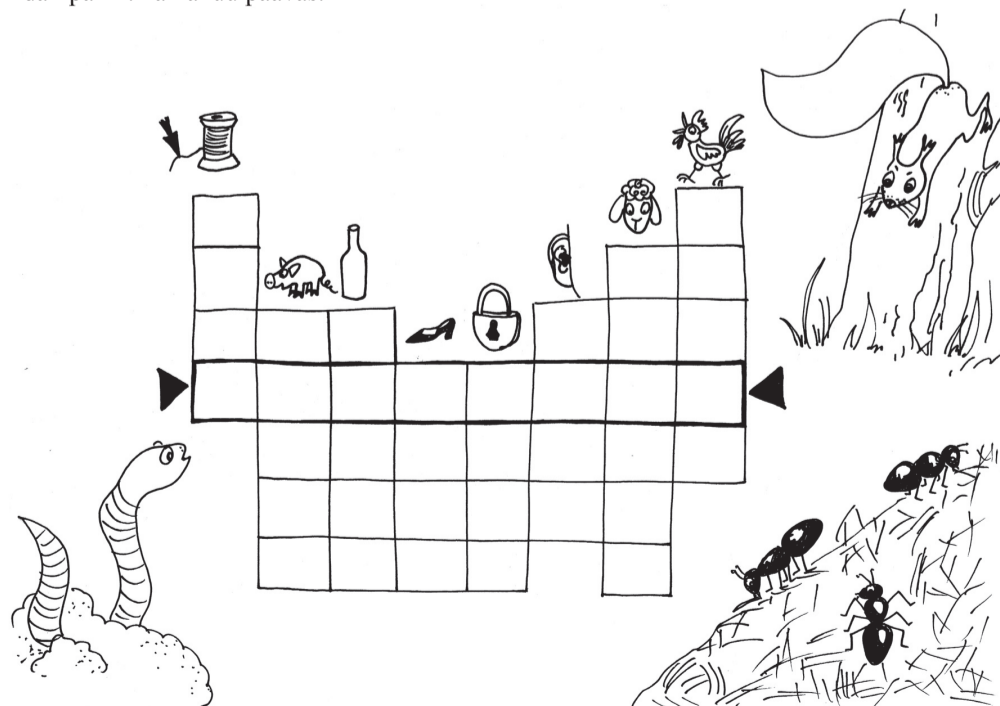
Vastussõq saatkõq
Tartu 48, Võro liin
65609 Uma Leht vai
info@umaleht.ee.

Manoq kirotagõq uma nimi, vannus, aadrõs ja televõnoninumõõr. Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsiraamatit vai kasette ja Uma Lehe klepse.

Minvã kõrd tulf sõnapoolist kokko panda õigõq sõnaq. Vastussõq: *hernekõdõr, hiireherneh, jalajõlg, jänesekapstas, kapstapää, kerähain, viruskikas, mättäräpsjä.*

Avvuhinna saavaq **Mandli Anna-Liisa** ja **Urbaniku Karl Antslast**.

Täüdäq ärq ristsõna! Vastussõs saat teedäq, kohe latsõq suvõl iks lääväq! Saadaq vastus ärq ildampa 24. hainakuu pääväs.

Joonist LOIGU ANU

Kaeq egä kolmapäävä vahtsit Jussi-multikit: www.lastekas.ee → Jussi multikad → multikaq võro keelen!

Raimo Aasa 55. sünnüpäävã pido – Margus Lepa, Margus Abel, Jaanus Kõrv, Karl Aas ja Abruka Maali, laul Joel Steinfeldt

RAIMO AASA 55. KONSERTETENDUS

23. juuli – Võro Kandõ aid
Kontsert-etendus nakkas pääl kell 20
Teedüs tel 505 9625
www.kontsertkorraldus.ee

Piletid müvväs ette 125 krooni iist
Piletilevi ja Piletimaailma müügipalgun
üte Eesti Paiga pääl om pilet kallim
UNIPLAST

Taarka perimüstiãtre esitles:
Kauksi Ülle

Ah tsusku külh
seto ja võro perimüsel mängvä tükk

Obinitsa välilava pääl
15.08 kell 19, 16.08 kell 19, 17.08 kell 19, 20.08 kell 19
Lüübniitsa kalalaadal 30.08 kell 19

lavastaja: Kudu Kalev
mängvä: Kalla Urmas, Ruitlasõ Olavi, Ilvese Aapo, Riitsaarõ Evar
üteli tegevã perimüstiãtre nuuristuudio noorõ

Piletid saa Piledivest ja i-punktõst Verskah, Obinitsah ja Vahtsõlinah
Teedüs: Kauksi Ülle tel 5656 9079